

SZÖVEGCISISZOLÁS

A lelke háborog

BŐSZE PÉTER DR.

Fővárosi Szent István Kórház Nőgyógyászati Osztály

Egy jó kezdeményezés, közös irányelvek összeállítására törekvő tudományos rendezvény meghívójában, az előadások címeiben olvasom, miközben a lelke egyre jobban háborog.

„...»staging«-laparotomia”. Már a *stádium* szó sem elég idegen?

„Primer cytoreductio. Intervallum laparotomia”; „Primer intervallum laparotomia (cytoreduction neoadjuváns kezelés után)”. *Bevezető gyógyszeres kezelést követő hasműtétek*: ilyen egyszerű. Vajon miért nem jó?

„Platina rezisztencia szerepe”. Legalább a birtokos szerkezet jusson eszünkbe: *platinarezisztencia*.

„Hyperradicalis műtétek”: *fokozottan kiterjesztett műtétek*.

„...kemoterápiás »up-front« kezelése”; Kemoterápiás panel megbeszélés”. Nem a panel kemoterápiás, tehát: *kemoterápiapanel-megbeszélés* lenne a helyes írásmód (magyarul kerekasztal-megbeszélés a kemoterápiáról); no meg az *up-front*: tényleg érthetőbb és szakmaibb, mint az, hogy *elsődleges, bevezető*?

„...alkalmazásainak evidenciái az [...]»rák »front-line« cytostatikus terápiájában”. Most meg a *front-line* jelenik meg; nem túl változatos: *up-front, front-line*. Valóban tudománytalan, hogy az *elsődleges gyógyszeres kezelés előnyei*?

„Alternatív terápiás lehetőségek [...] »front-line« terápiájában [...] platina intolerancia [...] egyéb »off-label« lehetőségek”. Feladom: a magyar orvosi nyelv ezek kife-

jezésére „nem képes”; csak így idegenesen lehet mondani. Mindenki rögtön tudja, hogy mit jelent az *off-label*. Nehogy véletlenül valamilyen „érthetetlen” magyar szót mondjunk helyette; esetleg megértik.

„A „dose-dense” kezelések [...] terápiájának evidenciái”. Nem akarom elhinni, tényleg nincsenek magyar szavak? Bizonyítékok – mi van veletek? Evidenciákká váltok?

Aztán a többiekben is, megint és megint a „front-line”. Arról nem is beszélek, hogy a cím után nem teszünk pontot, meg hogy a jelöletlen birtokos eset még az orvosi nyelvben és a címben is összetett szó, nem lehet különírni.

Szegény magyar orvosi nyelv, hol késeled az éji homályban?

Valóban az angol nyelv önkéntes rabszolgái akarunk lenni? Hol van az értelmiség felelőssége? Hölgyeim, Uraim! Orvosi tanulmányainkban a kezdet kezdetén már megtanultuk, hogy amelyik szövegünket nem használjuk, az sorvad, végül teljesen elfonnyad. Kedves Orvostársaim! Tessék végre tudomásul venni, hogy ez az elemi alaptétel a nyelvre, a magyar nyelvre és ezen belül orvosi nyelvünkre is vonatkozik. A nyelv is él és változik, bizony-bizony sorvadhat is. A szaknyelvek sorvadása, így az orvosi nyelv is, óhatatlanul a nyelv egészének sorvadásához vezet. Márpedig mindnyájan, kivétel nélkül mindannyian felelősek vagyunk, hogy gyermekeink, unokáink is majd magyarul gyógyítsanak, egyáltalán magyarul beszéljenek. Nem divat kérdése a magyar orvosi nyelv használata, hanem a közösségünk, a magyarság megmaradásának a záloga. Mindnyájunk kötelessége. Ezért háborog a lelke.

„Jegyezd meg e nagy igazságot, hogy soha a földnek golyóbisán egy nemzet sem tehetette addig magáévá a bölcsességet, mélységet, valameddig a tudományokat a maga nyelvébe bé nem húzta. Minden nemzet a maga nyelvén lett tudós, de idegenen sohasem.”

(Bessenyei György, 1778)